

ИЗДАВА
БЕЛГ.
Дата 22.05.98г.

ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА
НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Отдел "Гр. съдебен"
№ 3360/98.V.
София 22 05. 1998 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Т У К

*Образуван КС № 19 / 1998 г.
от съдебен и данъчен състав
с-и Марков, Назарова Тел. Д
на М. 06. 98 г. (сод.) в Конституционния съд*

25.05.98

И С К А Н Е
от Главния прокурор
на Република България

ОТНОСНО: Обявяване противоконституционността на разпоредби от Закона за изменение и допълнение на ЗДДС /обн. ДВ бр. 51 от 1997 г./ и Закона за изменение и допълнение на ЗДДС /обн. ДВ бр. 111 от 1997 г./

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

I. С § 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 51 от 1997 г./ се изменя разпоредбата на чл. 14 от ЗДДС. Т. 1 от цитирания § 2 гласи: "В т. 1 числото "7,5" се заменя със "75" и в края се добавя "ако за последните 12 месеца преди текущия е извършило сделки за износ, които не са освободени сделки".

С § 3 от същия закон се изменя разпоредбата на чл. 16 от ЗДДС. Т. 1 и т. 2 от цитирания § 3 гласят съответно: "Алинея 2 се изменя така: "(2) Регистрираното лице по реда на чл. 13, ал. 2, чийто облагаем оборот спадне под 75 млн. лв., уведомява данъчната служба в 14-дневен срок и е длъжно да поиска прекратяване на регистрацията си, ако за последните 12 месеца преди текущия не е извършвало сделки за износ, които не са освободени."; "Алинеи 3 и 4 се отменят".

§§ 16, 17, 18 и 19 от Преходните и заключителни разпоредби на същия закон уреждат процедурата по прекратяване на регистрацията на лицата, чийто облагаем оборот към 1 юли 1997 г. е до 75 млн. лв. включително, както и санкциите за неизпълнение на това задължение.

§ 2, т. 1 в частта му, гласяща: "и в края се добавя "ако за последните 12 месеца преди текущия е извършило сделки за износ, които не са освободени сделки"", § 3, т. 1 изцяло, § 3, т. 2 досежно отмяната на ал. 3 от чл. 16, както и §§ 16, 17, 18 и 19 от Преходните и заключителни разпоредби противоречат на чл. 19, ал. 2 от Конституцията на Република България, поради следното:

С тях се отнема правото на лицата, чийто облагаем оборот е под съответния праг на регистрация /увеличен на 75 млн. лв./ да се регистрират по ЗДДС по свой избор, съгласно чл. 14, т. 1 от ЗДДС - в редакцията му, действаща преди изменението. Следователно тези лица се оказват в положението на крайните потребители - реални платци на данъка /ДДС е класически пример за косвен данък/. Те нямат право на данъчен кредит за платения от тях данък - чл. 24, ал. 1 и 2 от ЗДДС, нито могат да издават данъчни фактури - чл. 37, ал. 1 от ЗДДС и чл. 68, ал. 1 от ППЗДДС. Поради това право на данъчен кредит не може да възникне и за получателите по сделките, по които съответните нерегистрирани лица са изпълнители - чл. 24, ал. 1 и 2 от ЗДДС, включително и за размера на данъка, който вече е заплатен от нерегистрираните лица по съответните сделки, по които те са получатели. На практика това води до т.нар. "ефект на кумулиране" на данъка - действителният краен потребител на стоката /който е и действителният платец на данъка, макар и да не е данъчнозадължено лице по смисъла на чл. 20, ал. 1 от ЗДДС/ ще заплати по-голям размер на данък върху добавената стойност във всички случаи, когато във веригата от сделки със съответната стока или услуга /или суровините и материалите за нея/ участва нерегистрирано по този закон лице, в сравнение със случаите, когато всички лица са регистрирани по закона.

От една страна това противоречи на чл. 19, ал. 2, изр. последно от Конституцията, който задължава законодателя да защитава потребителя.

От друга страна, налице е и противоречие с чл. 19, ал. 2, изр: 1-во от Конституцията, защото потенциалните клиенти - регистрирани по ЗДДС лица нямат

интерес да купуват стоки и услуги от нерегистрирани лица, което поставя последните в неравнопоставено положение и "де факто", изтласква от оборота на стоки и услуги дребните и средни производители и търговци. "Еднакви правни условия за стопанска дейност" по смисъла на конституционната разпоредба ще бъдат създадени, само ако се запази правото на лицата с оборот под прага на регистрация да се регистрират по свой избор.

II. § 13 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 111 от 1997 г./ гласи: "В чл. 14, т. 1, в края на изречението след думата "освободени" се поставя запетая и думата "сделки" се заменя с "на стойност повече от 50 млн.лв.".

С § 15 от същия закон отново се изменя чл. 16 от ЗДДС, като т. 2 от този параграф гласи: "В ал. 2 думите "по реда на чл. 13, ал. 2" се заличават, думата "извършвало" се заменя с "извършило" и накрая се поставя запетая и се добавя "на стойност над 50 млн.лв.".

С т. 3 от § 15 се създават нови алинеи 5, 6 и 7 в чл. 16 от ЗДДС, като ал. 5 гласи: "Регистрирано лице по чл. 14, т. 1, чийто облагаем оборот за 12 последователни месеца е под 75 млн.лв. и има за същия период извършени сделки за износ, които не са освободени, на стойност под 50 млн. лв., е длъжно да уведоми в 14-дневен срок данъчната служба и да подаде формуляр за прекратяване на регистрацията си".

§ 52 от Преходните и заключителни разпоредби на същия закон гласи: "За всички регистрирани лица, които не са посочени в § 16, 17 и 18 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /ДВ бр. 51 от 1997 г./, регистрацията се прекратява при условията и по реда на чл. 16, ал. 1 и 2, и чл. 17".

Посочените разпоредби са също противоконституционни, поради следното:

§ 13 и § 15, т. 2 са неразривно свързани с измененията на чл. 14, т. 1 и чл. 16, ал. 2 от ЗДДС, направени със ЗИДЗДДС /ДВ бр. 51 от 1997 г./. Ако първите изменения бъдат признати за противоконституционни, то посочените параграфи от ЗИДЗДДС /ДВ бр. 111 от 1997 г./ биха се явили безсмислени, а съществуването

им - безпредметно. Поради това противоконституционността на § 2, т. 1 /в посочената му част/ и § 3, т. 1 от ЗИДЗДДС /ДВ бр. 51 от 1997 г./, обоснована по-горе, води до противоконституционност и на съответните разпоредби от ЗИДЗДДС /ДВ бр. 111 от 1997 г./.

Ал. 5 на чл. 16 от ЗДДС, създадена с § 15, т. 3 от ЗИДЗДДС /ДВ бр. 111 от 1997 г./ и § 52 от ПЗР на същия закон са противоконституционни поради основанията, изложени в р-л I от настоящото искане. С тях се доразвива и прецизира волята на законодателя да лиши лицата, чийто облагаем оборот е под прага на регистрация, от правото им да се регистрират по ЗДДС по свой избор, което противоречи на чл. 19, ал. 2 от Конституцията.

Допълнителен аргумент в тази насока е и допълнението на чл. 22 от ЗДДС, направено с § 21, т. 1 от ЗИДЗДДС /ДВ бр. 111 от 1997 г./. Съгласно чл. 22, ал. 2, т. 2 и 3 при внос на стоки данъчнозадължени са и нерегистрираните по закона лица, които обаче при препродажба на стоките /респективно - при продажба на стоки, в които са вложени внесените стоки/ не могат да издадат данъчна фактура, следователно не могат да продадат стоките си на регистрирани по закона лица. Това силно ограничава кръга на потенциалните им клиенти и представлява очебиен пример за създаване на нееднакви правни условия за стопанска дейност. /Впрочем, сливането в едно лице на качествата на данъчнозадължено лице и реален платец на данъка е трудно съвместимо със същностните характеристики на данъка върху добавената стойност./

Поради изложеното и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и чл. 150 от Конституцията на Република България и чл. 16 и чл. 17, ал. 1 от Закона за Конституционния съд отправям следното

И С К А Н Е :

ДА УСТАНОВИТЕ ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТТА на:

§ 2, т. 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 51 от 1997 г./ в частта му, гласяща: "и в края се добавя "ако за последните 12 месеца преди текущия е извършило сделки за износ, които не са освободени сделки"";

5.

§ 3, т. 1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 51 от 1997 г./ изцяло;

§ 3, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 51 от 1997 г./ досежно отмяната на ал. 3 от чл. 16 от Закона;

§§ 16, 17, 18 и 19 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 51 от 1997 г./ изцяло;

§ 13 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 111 от 1997 г./ изцяло;

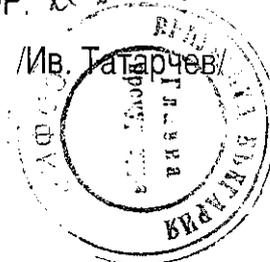
§ 15, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 111 от 1997 г./ изцяло;

§ 15, т. 3 от Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 111 от 1997 г./ в частта му досежно новосъздадената ал. 5 в чл. 16 от Закона;

§ 52 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност /обн. ДВ бр. 111 от 1997 г./ изцяло.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР:

/Ив. Татарчев/

ДА/